

Visoki predstavnik poduzeo mjere koje će osigurati da vojne strukture u BiH budu pod efikasnom civilnom kontrolom

Visoki predstavnik, Paddy Ashdown, u srijedu je donio niz odluka koje će riješiti sistemske slabosti u civilnoj kontroli nad oružanim snagama BiH, koje su isplivale na površinu u toku istrage o aferi Orao, tj. prodaje oružja Iraku, te u vezi sa otkrićem da je Vojska Republike Srpske špijunirala bosanskohercegovačke građane i političare, međunarodne organizacije i susjedne zemlje.

Visoki predstavnik je rekao da će odluke koje je danas donio – a koje se odnose i na Federaciju i na Republiku Srpsku, budući da su sistemske slabosti u civilnoj kontroli nad vojnim snagama otkrivene u oba entiteta – pomoći da se spriječi da se Bosna i Hercegovina ubuduće nađe pred prijetnjom sankcija UN-a.

Odluke visokog predstavnika su sljedeće:

- Ukinut je Vrhovni savjet odbrane Republike Srpske.
- Iz odredbi u entitetskim ustavima, kao i u Zakonu o odbrani i Zakonu o vojsci Republike Srpske, te Zakonu o odbrani Federacije BiH, uklonjene su formulacije kojima se tvrdi ili pretpostavlja da su entiteti države za sebe, a ne dijelovi države Bosne i Hercegovine. Iz Ustava Republike Srpske uklonjeno je svako pominjanje državnosti, samostalnosti i suvereniteta, čime je on usklađen sa Ustavom BiH, kao što zahtijeva Daytonski sporazum.

- Visoki predstavnik će osnovati komisiju, zajedno sa OSCE-om, koja će identificirati ustavne i zakonske prepreke koje sprečavaju efikasnu komandu i kontrolu na državnom nivou. Ova komisija će predložiti izmjene i dopune kojima će se te prepreke otkloniti, i to do 1. januara 2004. godine.
- Od entiteta će se tražiti da, do 30. aprila 2003., podnesu planove za stavljanje svojih industrije naoružanja pod odgovarajuću civilnu kontrolu.
- Visoki predstavnik će od ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa te generalnog sekretara Stalnog komiteta za vojna pitanja tražiti da izrade državne zakone kojima će se urediti proizvodnja naoružanja, tako da ne samo prodaja nego i proizvodnja naoružanja bude stavljena pod istinsku kontrolu.
- Komandant SFOR-a i Zajednička vojna komisija će osigurati da dalekosežne reforme struktura oružanih snaga BiH budu usvojene do 1. januara 2004., kako bi one mogle funkcionirati u okviru dodijeljenih budžetskih sredstava. Dio ovih reformi biće i plan za otklanjanje dvojnih struktura u Vojski Federacije BiH.
- Visoki predstavnik će tražiti od Ministarstva vanjskih poslova BiH da zahtijeva da svi visoki oficiri obavještavaju generalnog sekretara Stalnog komiteta za vojna pitanja i Ministarstvo vanjskih poslova o pojedinostima svojih poslovnih putovanja u inostranstvo.

“Ove odluke će ojačati državnu komandu i kontrolu nad oružanim snagama BiH,” rekao je visoki predstavnik, dodajući da će one dovesti do usklađivanja entitetskih ustava sa Ustavom BiH u vojnoj oblasti. “One će se također pozabaviti temeljnim problemima koji predstavljaju osnovu afere Oračo i špijunske afere: previše ljudi u Republici Srpskoj misli da je Republika Srpska država a ne entitet. Potpisivanje ugovora o trgovini oružjem sa stranim vladama spada u djelokrug države. Da Republika Srpska uistinu prihvata svoju ulogu kao dio BiH, do toga ne bi došlo.”

Visoki predstavnik je naglasio da su ove odluke u interesu svih građana BiH. "Kršenja do kojih je došlo a koje predsjednik Republike Srpske nije spriječio nanijela su ogromnu štetu Republici Srpskoj," rekao je. "Suočen sa ozbiljnošću ovih pitanja, nisam imao drugog izbora nego da poduzmem mjere koje sam poduzeo. Građani RS imaju pravo da od mene očekuju da štitim daytonske nadležnosti entiteta. Ali nemaju pravo od mene očekivati da se držim po strani kada entiteti ugrožavaju daytonske nadležnosti države. U Srbiji su veze između mafije i određenih elemenata u okviru službi sigurnosti i vojnih obavještajnih službi dovele do ubistva premijera te zemlje, koji je predstavljao jednu od njenih najvećih nada za budućnost. Ne smijemo dopustiti da se to ikada dogodi u Bosni i Hercegovini."

Visoki predstavnik je rekao kako smatra da je ostavkom Mirka Šarovića iz Predsjedništva BiH, koji je preuzeo odgovornost za aferu Orazo, kao i paketom reformi koje je on danas objavio, stavljena tačka na aferu prodaje oružja Iraku i špijunska aferu u okviru Vojske Republike Srpske.